



אוניברסיטת בר אילן
הפקולטה למשפטים

מבחן בקורס הפרעות ומחלות נפש והמשפט הפלילי

מס' הקורס: 99-910-01

מועד ב', תשס"ז

ד"ר ציפי ארמן - שטרן

הוראות:

1. הבחינה נערכת בחומר סגור. קובץ חקיקה מצורף לבחינה.
2. נא לכתוב את התשובות בדיו, בצד אחד של העמוד.
3. בתשובותיכם התייחסו להוראות החוק הרלבנטיות (מתוך הקובץ המצורף) ויישמו אותן.

בהצלחה!

שאלה 1 (40 נקודות)

מין רגיל - סליל סליל

סער מואשם בתקיפה הגורמת חבלה של ממש של שני אנשים. בשנים האחרונות סובל ממאניה דפרסיה ולאור ריבוי התקפים פסיכונטיים מטופל בתרופות.

(א) סער טוען אי כשירות לעמוד לדין. אלו תנאים נדרשים כדי שטענתו תתקבל? התייחסו בתשובתכם לכל השלבים שיחולו עד להכרעת בית המשפט בשאלת הכשירות, וכן לנטל השכנוע.

(ב) בית המשפט הכריע כי סער אינו כשיר לעמוד לדין. מהן תוצאות הכרעה זו – אלו אפשרויות עומדות בפני בית המשפט? האם מוענק לבית המשפט שיקול דעת בשאלת האשפוז, ומדוע? השוו בעניין זה בין טענת אי כשירות לבין סייג אי השפיות ונמקן את ההבדל שביניהם.

(ג) סניגורו של סער מבקש להמשיך בניהול המשפט בהתאם לסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי וזאת בהתבסס על חוזה"ד הפסיכיאטריות שלפיהן סער היה במהלך התקף פסיכוטי בעת ביצוע העבירה ולא היה מסוגל להימנע מעשייתה. האם ייענה בית המשפט לבקשה ומדוע? על בסיס אלו טענות ניתן לנהל הליך כאמור?

(ד) סער אושפז בגין אי כשירות. לאור חוזה"ד הפסיכיאטריות הודיעה הפרקליטות כי היא מבקשת למחוק את הכתב האישום. בעקבות זאת סגורו מבקש מבית המשפט שיורה על שחרורו של סער מן האשפוז הפלילי. האם בית המשפט ייענה לבקשה? בידי מי סמכות האשפוז במקרה זה?

(ה) מתי ישתחרר סער מן האשפוז, והאם יש הגבלה על משך האשפוז?

(ו) נגד סער הוצא צו טיפול מרפאתי כפוי. סער אינו משתף פעולה כלל. האם יש לפסיכיאטר מחוזי סמכות אוטומטית להורות על אשפוזו הכפוי של סער לפי ס' 15 (ה) לחוק טיפול בחולי נפש?

*מין רגיל - סליל סליל
מין רגיל - סליל סליל
מין רגיל - סליל סליל
מין רגיל - סליל סליל*

אני מודה לך על כל מה שאתה עושה בשבילי

שאלה 2 (35 נקודות)

עמרי, המאובחן כפירומן, מואשם ברצח בגין הצתת מבנה ששהו בו שני ילדים. לטענתו, בראותו את הבניין נתקף דחף לאו בר כיבוש ולא יכול היה לעמוד בפני דחף ההצתה.

א) נגד עמרי הוצא צו בדיקה פסיכיאטרית כפויה לפי ס' 15(ג) לחוק טיפול בחולי נפש כדי לבחון את כשירותו לעמוד לדין ואחריותו לעבירה שמואשם בה. האם יוכל להתנגד להוצאת הצו, וכיצד?

ב) מהם סיכוייו לזכות בפטור מאחריות פלילית מחמת סייג אי השפיות? נמקו.

ג) האם ניתן להחיל לגביו את סייג היעדר השליטה, ומדוע?

ד) לחילופין טוען לענישה מופחתת. מה נדרש לביסוס הטענה? התייחסו לשוני בין טענה זו לבין סייג אי השפיות וכן לנטל השכנוע. האם טענה זו עשויה לחול לגביו?

ה) על פי עצת רופאיו, עמרי היה אמור ליטול תרופות הרגעה כדי לסייע לו להתגבר על דחפיו, אך עמרי לא נטל תרופות אלו. האם וכיצד עובדה זו תשפיע על 3 הטענות שמעלה עמרי: היעדר שליטה, אי שפיות וענישה מופחתת?

ו) עמרי נדון למאסר. במהלך ריצוי עונשו מתעורר הצורך באשפוזו בבית חולים פסיכיאטרי. עמרי מתנגד לאשפוזו. האם ניתן לכפות עליו אשפוז פסיכיאטרי ואם כן, בידי מי הסמכות להורות על אשפוז כפוי זה?

שאלה 3 (25 נקודות)

נטל השכנוע בסייג אי השפיות

א) כמה שונה תיקון 39 לחוק העונשין לעומת המצב הקודם בהקשר זה?

ב) ציינו את הנימוקים בעד ונגד שינוי זה

ג) מהו דעתכם? נמקו

ד) לאיזה שינוי בפועל ניתן היה לצפות בעקבות התיקון האמור? והאם מורגש השינוי באופן מעשי?

האם יש להחיל את סייג אי השפיות?

האם יש להחיל את סייג אי השפיות?